

Сравнителна справка по промените в Кодекса за социално осигуряване между изтегления Законопроект от 4.08.2010 г. и най – новия вариант на ЗИД на КСО

1. По условията за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст:

В Законопроекта за изменение и допълнение на КСО приет от Министерски съвет през м. август 2010 г. се предвиждаше запазване на възрастта за придобиване право на пенсия от мъжете и жените /63 г., съответно 60 г./, но при увеличаване на годините осигурителен стаж с 3 години до достигане на 37 г. за жените и 40 г. за мъжете от 1 януари 2011 г. Стъпката на увеличаване бе с по 1 година за всяка календарна година. Това се отнасяше за работещите от всички категории труд, учителите, лицата по чл. 69 КСО, както и за лицата, които нямат достатъчно осигурителен стаж, които ще се пенсионират при същата възраст 65 години, но вече при 15 години действителен осигурителен стаж, т. е. с 3 повече.

За работещите при условията на първа и втора категория труд се предвижда от 1 януари 2011 г. да расте възрастта с по една година до достигане на 49 г. за жените и 54 г. за мъжете работили при първа категория труд и 54 г. за жените и 59 г. за мъжете, работили при втора категория труд /увеличение с две години/.

В новия Законопроект за изменение и допълнение на КСО условията за достъп на работещите във всички категории труд са както следва:

За работещите в трета категория труд възрастта за пенсия се запазва /60г. жени, 63 г. мъже/.

От 1 януари 2012 г. започва да расте **осигурителния стаж** с по 4 месеца на година до достигане на 37 г. за жените и 40 г. за мъжете.

От 1 януари 2021 г. започва да нараства **възрастта** с по 6 месеца за година до достигане на 63 г. за жените и 65 г. за мъжете.

При липса на достатъчно осигурителен стаж до края на 2020 г. жените и мъжете се пенсионират при навършени 65 г. и 15 г. действителен осигурителен стаж. От 1 януари 2021 г. възрастта нараства с по 6 месеца за година до достигане на 67 г.

Стъпката и периодът на увеличение на осигурителния стаж е еднаква за работещите в трета категория труд, за лицата по чл. 69 и за учителите

За работещите в условията на първа и втора категория труд режимът на пенсиониране по сега действащия § 4 ПЗР на КСО се запазва до 31.12.2014 г. До тази дата работещите в условията на първа и втора

категория труд ще получават пенсия по – рано от лицата по чл. 68 КСО с 13 години за жените и с 11 години за мъжете при първа категория и с 8 г. за жените и с 6 години за мъжете при втора категория.

От 1 януари 2015 г. по – ранното пенсиониране ще започнат да намаляват с по 6 месеца за всяка календарна година до достигане на 8 години по – ниска възраст за първа категория и 3 години по – ниска възраст за втора категория спрямо изискуемата се възраст за трета категория.

Коментар: В новия законопроект изцяло се запазва по – благоприятния режим за пенсиониране на работещите в условията на първа и втора категория труд и се гарантира периодът на получаване на пенсия по – рано от лицата работещи в условията на трета категория труд. В сравнение с оттеглените условия за пенсиониране на лицата по чл. 68 /твърде стръмно нарастване на осигурителния стаж още от 1 януари 2011 г. с по 1 година и практически за голяма част от хората наведнъж с 3 години/ сега нарастването е доста по – плавно - с по 4 месеца на година.

Това ще става с една година по – късно – от 1 януари 2012 г.

Нов момент е увеличението на възрастта за пенсиониране с по 6 м. на година от 01.01.2021 г. до достигане на 63 г. за жените и 65 г. за мъжете. Това е стъпка в посока преодоляване и овладяване на демографския натиск, която бе приета от синдикатите като компромисен вариант, за да не се променят условията за достъп на категорийните работници, но преди всичко заради увеличението на коефициента за всяка година осигурителен стаж от 1,1 на 1,2.

2. По размера на осигурителните вноски.

В приетия през м. август законопроект не се предвижда увеличение на осигурителната вноска, в следствие това не е и разписано като политика в първоначалния вариант на Законопроекта за бюджета на държавното обществено осигуряване за следващата година.

На 19.10.2010 г. в НС на НОИ и в НСТС е разгледан нов вариант, който предвижда увеличение на осигурителната вноска във фонд „Пенсии” на ДОО с 1,8% в резултат на което приходната част е коригирана с около 370 млн. лв. Разпределението на вноската между осигуряван и осигурител е запазена в сега действащото съотношение.

В законопроектите за изменение и допълнение на КСО до този момент не беше предвидено увеличение на вноската в УПФ.

В последния вариант на ЗИД на КСО такова увеличение се предвижда от 1 януари 2017 г. с 2 процентни пункта.

Коментар: Благодарение на синдикалния натиск има известно възстановяване на осигурителната вноска във фонд „Пенсии” на ДОО., макар и само с 1,8 на сто. Изцяло наша заслуга е и увеличаването на вноската в УПФ с 2% с цел допълнителното задължително пенсионно осигуряване /втория стълб/ да изпълни предназначението си да допълни пенсията като заместваща изгубения доход в размер на 20-25%.

3. По подобряване адекватността на размера на пенсията:

В изтегления вариант на КСО от м. август чл. 70 не предвижда увеличение на процента, който носи всяка година осигурителен стаж във формулата за изчисляване на пенсията.

В новия вариант този процент от 1,1 на сто се увеличава на 1,2 на сто от 1 януари 2017 г. Отнася се за всички пенсии – нови, стари.

Коментар: Стъпка към подобряване адекватността на размера на пенсиите отново постигната след преговори и синдикален натиск. Насочена е към постигането на коефициент на заместване от солидарната пенсионна система минимум 65 на сто.

4. По правото да се откупува осигурителен стаж:

В изтегления законопроект се предвиждаше лицата, на които не им достига осигурителен стаж да могат свободно да „закупуват” вместо досегашните 5 години само 2 години недостигащ стаж.

В новия законопроект се предвижда закупуване на 5 години осигурителен стаж безсрочно като се внесат осигурителни вноски върху минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на ДОО.

Коментар: Намаляването на количеството осигурителен стаж, който може да се закупува от 5 на 2 години беше едно от основните изменения в изтегления от НС законопроект срещу което КНСБ се обяви, включително на националния митинг, проведен на 7.10.2010 г.

С новия законопроект се възстановява тази възможността, което улеснява онези лица, които при равни други условия биха имали проблем да стигнат до пенсия преди 65 години в бъдеще. Вноските върху минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица улесняват този процес, по сравнение с решението за среден осигурителен доход.

5. По „тавана” на пенсиите:

В новия законопроект е предвидено отпадане на тавана на пенсиите от 1 януари 2014 г., като до тази дата максимумът ще се изчислява на 35 на сто от максималния осигурителен доход, определен със ЗБДОО за съответната, а не за предходната календарна година. Както се разбира, обаче от коментарите по въпроса, отпадането на тавана ще стане само за новоотпуснатите пенсии, а за останалите ще бъде някакъв друг ред, за сега неясен.